

SHIFOKOR-STOMATOLOG AMALIYOTIDA AUTISTIK SPEKTRDAGI BOLALAR.

Ne'matullaeva Omina TDSI, Davolash fakulteti 501 A gurux talabasi
Ilmiy rahbar: Kurbaniyazova Sh.E. 3-son terapiya yo'nalishidagi fanlar
kafedrasi katta o'qituvchisi.

Toshkent davlat stomatologiya instituti

Autizm - uch yoshgacha bo'lgan bolada namoyon bo'ladigan anomaliyalar va kechikishlarning mavjudligi bilan belgilanadigan umumiy rivojlanish buzilishining bir turi; barcha uchta sohada psixopatologik o'zgarishlar: ekvivalent ijtimoiy o'zaro ta'sirlar, muloqot funksiyalari va xatti-harakatlar cheklangan, stereotip va monoton. Ushbu o'ziga xos, diagnostik xususiyatlar odatda boshqa o'ziga xos bo'lmagan muammolarni, masalan, fobiyalar, uyqu va ovqatlanishning buzilishi, g'azablanish va o'ziga qaratilgan tajovuzkorlikni to'ldiradi.

Bolalarda autizmda alomatlarning namoyon bo'lish darajasi sezilarli darajada farq qilishi mumkin: boshqa odamlar bilan to'liq muloqot qila olmaslikdan tortib, xatti-harakatlardagi ma'lum "g'alatiliklar" gacha, masalan, yopishqoq harakatlar, juda tor qiziqishlar doirasi yoki nostandart nutq uslubi. O'g'il bolalar autizm spektrining buzilishiga ko'proq moyil: ular qizlarga qaraganda kasallikka umumiy hisobda ikki-uch baravar ko'proq duch kelishadi.

Autizmli bolalarda taktil sezgirlik ko'pincha yuqori bo'ladi. Shuning uchun ota-onalarga uy gigiyenasini yaxshi darajada ushlab turish qiyin, chaqaloqning tish shifokoriga borishi esa kuchli salbiy reaksiyaga sabab bo'lishi mumkin.

Birlamchi konsultatsiyada shifokor iloji boricha ko'proq ma'lumot olishga harakat qiladi: barcha yondosh kasalliklar, autizmli bola qanday dori-darmonlarni qabul qilishi, qanday omillar uni bezovta qilishi va muvozanatdan chiqarishi mumkinligi. Bu bola bilan muloqot qilishning to'g'ri taktikasini tanlashga yordam beradi

Uyquda davolanishdan oldin, albatta, anesteziolog-reanimatolog bilan maslahatlashamiz - jismoniy holatni baholash, umumiy anesteziyani tanlash, qo'shimcha tekshiruvlar bo'yicha tavsiyalar bilan.

Narkoz uchun faqat asl preparatlardan foydalanamiz Sevoran (tug'ilganidan boshlab bolalarga), Supran (7 yoshdan boshlab bolalarga) preparatlari.

Autistik ko'rinishdagi buzilishlar bilan og'rikan bolalarni stomatologik davolash og'iz bo'shlig'ini sanatsiya qilish bilan cheklanmaydi. Ular tor mutaxassislar: ortodont, logoped, foniatr yordamiga muhtoj. Ushbu mutaxassislar birgalikda zararli odatlarni aniqlaydilar va bartaraf etadilar, til mushaklari, chaynov va mimik mushaklar uchun miogimnastika va davolovchi jismoniy tarbiya majmuasini ishlab chiqadilar.

Oyдалanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Муратова, Н., Н. Сулаймонова, and С. Абдурахманова. "Роль заместительной гормональной терапии при ортопедическом стоматологическом лечении женщин в постменопаузе." Актуальные проблемы стоматологии и челюстно-лицевой хирургии 4 1.02 (2021): 101-102.

2. Babadjanova, G. S., Abdurakhmanova, S. I., & Zh, S. N. (2020). The Role of Proinflammatory Cytokines in the Development of Clinical Picture of Myoma and Adenomyosis. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology*, 14(4).
3. Назарова, Д., Муратова, Н., Абдурахманова, С., & Сулаймонова, Н. (2022). Определение уровня цитокинов в крови больных для выбора тактики лечения миомы. in *Library*, 22(1), 341-342.
4. Муратова, Н. Д., Ш. А. Зуфарова, and Д. Д. Эшонходжаева. "Диагностическое значение определения сосудисто-эндотелиального фактора роста при миоме матки." *Журнал теоретической и клинической медицины* 1 (2015): 106-108.